

Claudius

Budapest-Újpesten a Nagyboldogasszony-plébániatemplomban 2010. május 24-én pünkösdhétfőn Szűz Mária, a Keresztények Segítsége főünnepén Udvardy György esztergom-budapesti segédpüspök diakónussá szentelte Misquitta Claudius szalézi szerzetesnövendéket. Akkor beszélgettem először Claudiuszal, amikor öt évvel ezelőtt megérkezett Magyarországra - elsőnek a hazánkba érkező misszionáriusok közül. Most már a nyelvi nehézségeken túllépve beszélt az életéről és hivatásáról.

Hogy kezdődött?

Mumbaiban éltem négytagú, vallásos családban. Gyerekkorunkban a bátyámmal mindketten nagyon szerettünk focizni, az volt a mindenünk, de anyuka mindig azt mondta: ha reggel nincs mise, nincs edzés. Így ez lassan természetessé vált számunkra, és egy idő után már nem is bosszankodtunk. A bátyám ment elsőnek a szaléziakhoz tanulni általános iskolába (egy olyan iskola volt, ahol az általános után középiskola és egyetem is van), de nagyon hamar honvágya lett. Következő évben én is oda akartam menni, de mivel a bátyám annyira szenvedett, engem már nem is küldtek, nehogy én is ott sírjak... Mivel a bátyám szalézi akart lenni, érettségi után ismét beiratkozott a szalézi iskolába. Amikor én leérettségiztem, komoly tragédia következett be az életemben: az állami futball válogatott tagja szerettem volna lenni, de nem vettek fel. Sok volt a mellébeszélés, de lényegében politikai okai voltak ennek, mert én katolikus voltam. Nagyon elszomorított a dolog. A bátyám ekkor írt nekem, vigasztalt és azt írta, hogy menjek én is abba az iskolába, ahol ő van, mert ott minden nap fociznak - így kerültem én érettségi után a szaléziakhoz.

Nagyon tetszett az az élet, és ahogyan a szerzetesek bántak velünk. Persze, voltak kisebb problémák, de az egész légkör olyan családias volt, hogy nagyon jól éreztem magam. Végül a bátyám mégsem lépett be a rendbe, viszont én azt mondtam a szüleimnek, hogy szívesen maradnék. Így kerültem a prenovíciátusba, de nem mondanám, hogy akkor már tudtam, hogy szalézi akarok lenni, csak tetszett, boldog voltam és jól éreztem magam.

És utána jött a noviciátus?

Valóban, és ez egy nagy lépés, nagy elhatározás volt számomra. Sokat gondolkodtam, de végülis a szüleim engedtek, és én megpróbáltam. Nashikba kerültem. Nehéz év volt, az életem egyik legnehezebb éve. Pont azt, amiért nekem megtetszett a szalézi élet, itt nem találtam meg. Szigorú elvárások vannak egy novícius felé, és nem mindenki felel meg ezeknek az elvárásoknak. Csak az első fogadalom előtt két nappal tudtam meg, hogy alkalmasnak ítélték. Tizenhatan kezdtük, és végül csak hatan tettük le az első fogadalmat. A novíciusmester azt mondta, hogy háromszor is el akartak küldeni, de mégsem küldtek el...

Mit tudtál a legnehezebben megszokni?

Azt, hogy állandóan figyelnek, és utána mondják, hogy ezt nem csináltad jól, azt nem csináltad jól. Nem volt szabadságunk, hogy magunktól fejlődjünk. Olyan volt, mint amikor egy fiatal fa növekedni kezd, és minden oldalról nyesegetik; ez persze fontos, de csak később jövünk rá. Tizenhét évesen (ennyi voltam akkor) az emberben tombol minden, és egy kicsit soknak tartottam akkor azt a fegyelmet, amit megköveteltek tőlünk.

Mi következett utána?

A filozófia tanulmányok, ugyanitt. Az egy jó év volt. Először nem tetszett a filozófia, bár ebből szereztem meg az alap-diplomámat. Amire aztán a licenciát is megszereztem filozófiából, addigra kezdtem érteni, miről szól a filozófia valójában. És megtörtént a változás: megszerettem a filozófiát, és még mindig szeretem.

Utána következett az első gyakorlati évem Vadodrában. Ez egy nagyszerű év volt, kiváló közösségben nagyon jó tapasztalatokra tettem szert. Vadodrában egy tipikus, nagy szalézi központ működik: nagy plébánia és nagy iskola, ahová több mint 2700 gyerek jár. Sok munka volt, de élveztem. Közben angolt tanítottam azoknak a fiataloknak, akik szaléziak akartak lenni, de nem tudtak angolul. Az indiai falvakban egyáltalán nem tanítanak angolt, csak a helyi nyelven tanulnak a gyerekek. Így akik tovább akarnak tanulni, azoknak meg kell tanulni angolul. A városokban általában három nyelv kötelező: az angol, a nemzeti nyelv - a hindi, és az állami nyelv, ami az államtól függően változó (például tamil, maráthi, telugu, malayalam stb.).

A második gyakorlati évben aztán ismét visszakérültem Nashikba, ahol filozófiát tanítottam tíz hónapig. Ekkor történt, hogy a szomszédos államban, Mianmarban a helyi tartományfőnök segítséget kért, és a tartományfőnököm engem küldött, hogy a szalézi kispapokat filozófiára tanítsam. Ez volt az a hely, ahol először megtapasztaltam a valódi szegénységet. Sokszor nem tudtunk fizetni az élelmiszerért, mert nem volt pénzünk. Mianmarban totalitárius katonai rezsim uralkodik, és nagyon bonyolult az adminisztráció és az ügyintézés,

emiatt a pénz az ellátásunkra nem érkezett meg a fővárosból, így sokszor hitelből éltünk. A katonákkal igyekeztünk nem foglalkozni, elkerülni a problémákat. De egyszer szerveztünk egy közös focibajnokságot velük, és attól kezdve nagyon jó lett a kapcsolat a katonákkal és minden engedélyt, hivatalos papírt elintézték nekünk. Kétszer 4 hónapig lehettem ott, mert csak turista vízummal mehettem, és tovább nem tartózkodhattam az országban. Ez a nyolc hónap alatt a családom azt sem tudta, hogy élek-e még, vagy meghaltam.

Hogyan lettél végül misszionárius?

Amikor még aspiráns voltam, sokszor jöttek hozzánk szalézi misszionáriusok, akik beszéltek az életükről, mutattak képeket, nem mindig csak a külföldi missziókról, hanem a helyi missziókról is. Bennem mindig élt a vágy, hogy misszióba menjek. Kína vagy Dél-Amerika élt a gondolataimban. Egyszer egy korábbi missziós megbízott járt nálunk, és mondta, hogy az előadása után ő még marad, és lehet nála jelentkezni, aki misszionárius akar lenni. Így a barátommal együtt egyszerűen odamentünk hozzá, és jelentkezünk. Sok év múlva egy ünnepi alkalommal Mianmarba látogatott don Alencherry, aki a szalézi rendfőnök missziókért felelős megbízottja volt. Beszélgettünk, és elmondta nekem, hogy látta a levelet, amit még filozófiai tanulmányaim alatt a rendfőnöknek írtam, hogy misszióba szeretnék menni, és hogy komolyan gondolom-e. Mondtam, hogy persze, hiszen itt vagyok Mianmarban és ez is egy missziós terület. Amikor visszatértem Indiába, kaptam don Alencherrytől egy levelet. Arra gondoltam, hogy ismét visszaküld Mianmarba, de az állt benne, hogy írjak a rendfőnöknek, hogy misszionárius szeretnék lenni, és elküld engem Magyarországra. Beleegyeztem. Általában a szalézinak kell kérni, hogy misszionárius lehessen, és az eljárók válaszolnak - az én esetemben ez fordítva volt. De ha Isten ezt akarja tőlem, akkor megyek, mert Ő jobban tudja, mint én, hogy mi a jó nekem. Belenyugodni Isten akaratába néha nagyon nehéz, de hosszú távon örömet jelent, ami megnyugtat. Így történt.

Hogy érezted magad Újpesten?

Nagyszerű közösségbe kerültem, nagyon hálás vagyok mindenkinek, aki segített nekem. A rendtársaim mind kiválóak - Szikszay atya, Havasi atya, Ferenc atya - mindig mellettem voltak és ez egy jó érzés. Otthon éreztem magam. Ifjúsági hittanos csoportot vezettem, az oratóriumot és egyéb munkát. Sajnos az oratórium nagyon kicsi, így nem is hirdettük, de azért a fiatalok jöttek. Sok a cigány fiatal, de ők is lelkesek és hallgatnak ránk. Van egy csoport fiatal Újpestről, akik most animátorképzésre járnak, és ha befejezik, akkor valóban tudnak majd segíteni a szaléziaknak. Elkezdtünk valamit, amit Jakab fog folytatni majd.

Mik a terveid?

Most Kazincbarcikára készülök, amit nagyon várok, de nem támasztok semmiféle elvárásokat. Ez egy újabb kihívás, a konkrét feladatot pedig majd az igazgatóm határozza meg. Nem várok sokat, csak szeretném fölmérni a helyzetet, hogy mit lehet még tenni, és egy kicsit közelebb vinni a barcikai fiatalokat Istenhez és a boldogsághoz. Biztos, hogy nehéz lesz, de várom.

Tizenegy éve vagyok szalézi és mindig azt éreztem, hogy a szerzetes olyan ember, aki egy kicsit jobban hisz Istenben és ebben találja meg a boldogságát. Isten hívta őt valamire, és ebben a meghívásban benne van a cél. Nem mondom, hogy itt soha nincsenek gondok és bajok, de mindig örömmel megyek haza a rendházba. Szeretném jobban szolgálni a magyar fiatalokat, új területeken is jelen lenni, ahol megszólíthatjuk őket, például a média segítségével. Sok tervem van, amiket szeretnék megvalósítani. Lehet, hogy tíz ötlet közül csak egy fog megvalósulni, de mind a tizet ki szeretném próbálni. Fontosnak tartom, hogy mi, szerzetesek ne csak várjunk a négy fal között, hogy a fiatalok jöjjenek be hozzánk, hanem fordítsuk meg a dolgot: mi menjünk közéjük. Nem kell keresni őket, mert vannak, csak el kell menni hozzájuk. Meg kell mutatnunk a fiataloknak, hogy szeretjük őket. Lehet, hogy nem szeretjük azt, amit tesznek, de őket elfogadjuk, és ezt ki is mutatjuk. Aikre koncentrálunk, ők jók lesznek, de akik már jók körülöttük, azok eljönnek hozzánk szerzetesnek, mert látják, hogy ők is tudnák ezt csinálni, ha valaki elkíséri őket.

Persze, ez ideális, hogy eljönnek hozzánk a fiatalok, és akkor elvárjuk, hogy azt csinálják, amit mi akarunk. Ha viszont mi megyünk hozzájuk, akkor teljesen más a helyzet, mert nekünk kell alkalmazkodnunk hozzájuk. Igaz, hogy ez nehezebb, de izgalmasabb is. Ott "kint" kezdődik a valóságos szalézi munka. Saját tapasztalataimból tudom, hogy kint sokkal hatásosabb minden, amit csinálunk, a fiatalok bíznak bennünk, hosszú ideig velünk maradnak. Jézus is kiment az emberek közé, és hívta őket, hogy "gyere és lásd" - ezt kell nekünk is tenni!

Arról, hogyan dolgozott Claudius Ázsia legnagyobb bádoggvárosában, a Dharavi nyomornegyedben, a 2011-es Don Bosco Kalendáriumban olvashatnak.

Dharavi - az árnyékos oldal

Rozoga hullámbádóg, farostlemez, műanyag, bontott téglák, azbesztlapok, verejték, emberek és szemét - ebből áll Dharavi, Ázsia legnagyobb bádógvárosa, ahol 220 hektáron több mint egy millió ember nyüzsög. Ebbe a világban egyedülálló nyomornegyedbe még a rendőrök sem mernek bemenni, de a szaléziák igen. Misquitta Claudius szalézi szerzetesnővének életének feledhetetlen öt hónapját töltötte Dharaviban.

Hogyan kerültél Dharaviba?

Mielőtt Magyarországra jöttem volna, 4-5 hónapig kellett a vízumra várni. Ez az idő alatt Mumbai-ban a Dharavi nyomornegyedben található Don Bosco Shelter nevű menedékben dolgoztam. Hatalmas tapasztalat volt és egy életre szóló élmény, ami egy kicsit megváltoztatta a személyiségeimet is.

Hogy működik a Menedék?

A Don Bosco Shelter/Menedék 1987 óta működik, ahol az utcagyerekekkel foglalkoznak a szaléziák. A Menedék kapui éjjel-nappal nyitva vannak, a gyerekek bármikor bejöhetnek, ott is lakhatnak. Ha valaki ott akar aludni, az lényegében ingyen van. Van egy nagy kassza, és ha valaki akar bele dobni pénzt, az dobhat, de nem muszáj. Napi három étkezés van, de ha kérnek enni, akkor fizetni kell. A legminimálisabb összeget, de valamit kell fizetni. Ez azért van így, hogy ne történjen meg az, hogy a gyerekek bejön, ingyen eszik, aztán visszamegy az utcára. Viszont akik velünk laknak és járnak iskolába, azoknak ingyen van az étkezés, ezzel motiváljuk őket a tanulásra, így sokan járnak iskolába.

A Menedékben egy saját fémgyűjtő telep is működik, amit a gyerekek felügyelnek. Ők veszik be a többiekől az összegyűjtött hulladék-fémet, és ők adnak pénzt érte. Persze, mindig van ott egy felnőtt, szalézi vagy munkatárs, de lényegében mindent a gyerekek csinálnak, így megnövekszik a felelősségtudatuk. A konyhát is ilyen módszerrel működtetik, és sok minden mással is próbálkoznak.

Mi volt a feladatod?

Első lépésben meg kellett ismerkedni a helyzettel és a gyerekekkel. Többen a szaléziák közül csak bent dolgoznak a Menedékben, nem mindenki mehet ki az utcára. Én szerencsés helyzetben voltam, mert mumbai vagyok, beszélem a helyi zsargont és már volt kellő helyismeretem. Jártuk az utcákat, és ha megláttuk, hogy valahol kártyáznak, cigiznek vagy drogoznak a fiatalok, akkor leültünk közéjük. De nem úgy, mint valaki, akinek tekintélye van és tanítani ment oda, hanem úgy, mint aki közülük való, és velük maradunk, amíg csak tudunk. Ott a gyerekek nem bíznak meg az emberekben, és nem mindenki hallgatnak, mert azt tapasztalták, hogy mindenki kihasználja őket. És ez igaz is. Ha valaki oda megy, mindjárt az jár a fejükben, hogy: na, most ő mit akar tőlem. Azért van ez így, mert számos cég és alapítvány jön a nyomornegyedbe, fotóznak, statisztikákat készítenek és iratokat, amivel bizonyítják, hogy ott is voltak, és ezért kapnak pénzt. De ez a pénz sosem jut el a gyerekekhez.

Mi a legfontosabb ebben a munkában?

Mindig a legfontosabb alaposan megismerni a környezetet. Tudnunk kell, hogy hová megyünk, milyen bandák vannak, milyen erős ott a maffia. Én főleg a prostituáltak gyerekeivel dolgoztam. Ilyenkor tudni kell, hogy ki a fővezér ott, ki a strici, kin keresztül megy a pénz. Ez sokkal nehezebb, mint a gyerekekkel szót érteni. Voltak helyzetek, amikor provokáltak, volt, amikor nem. Van eset, amikor jobb, ha provokálnak, mert legalább létrejön a kapcsolat, lehet valamit kezdeni. Ha nem provokálnak, akkor nehezebb, mert még lassabban történik minden. 3-4 hónapos tapogatózás után lehet elmenni hozzájuk, akkor lehet kapcsolatot teremteni, de addig nagyon nehéz. Ha jóban vagyunk a főnökkel, akkor biztonságban vagyunk. Ez az alap. De amíg nem, addig praktikusán mindig életveszélyben vagyunk.

Milyen szabályok vannak?

Alapvető szabály, hogy semmit nem vihetünk magunkkal - sem keresztet, sem órát, semmit - hogy ne tudjanak kirabolni. Ha verekedést látunk, nagyon fontos tudni, melyik a két banda, amely egymással szemben áll, és hogy figyelnek-e bennünket, vagy nem figyelnek. Ha valaki közéjük menne békíteni, akkor őt vernék meg. Létezik igazságosság és létezik bölcsesség - tudni kell, mikor melyik kerekedik felül.

Mennyire veszélyes ez a munka?

Mivel nincs nálunk semmi, amit elvehetnének tőlünk, nem tudnak kirabolni, de azért még megverhetnek, vagy megkésélhetnek. Az igazgatónk mindig úgy indított el bennünket, hogy majd a mennyországban találkozunk... Igaz, ez vicces volt, de egyszer majdnem igaz is lett, mert nem tudtam, hogy hazakerülök-e élve. Izgalmas. Sokszor úgy éreztem, hogy csak a Jóisten menthet meg. Voltak verekedések, de hála Istennek nem történt nagyobb baj. Megúsztam, a sérüléseim sosem voltak olyan nagyok, hogy kórházba kerültem volna. Vigyázott rám a Jóisten.

Sikerült-e valakit megmenteni, amíg ott dolgoztál?

Ez egy nagyon lassú folyamat és nem sok sikerrel biztat. A gyerekek biztonságban érzik magukat az utcán, nem akarnak elmenni sehová. A 4-5 hónap alatt, amíg ott dolgoztam, találkoztam körülbelül 100-120 fiatallal. Ebből csak 3-4-et tudtunk biztonságba helyezni: vagy vissza a családjukhoz, vagy valamilyen bennlakós iskolába. Nagyon nehéz munka ez, ami nagy körültekintést és tapintatot kíván. Amikor találkozunk a gyerekekkel, először azt kell kideríteni, hogy honnan jönnek, milyen családi körülmények közül. Ha nagynehezen megadják a címet, akkor átadjuk a szaléziaknál dolgozó másik csoportnak, akik megkeresik a házat és megnézik, milyen körülmények uralkodnak ott, érdemes-e visszaküldeni a gyereket a családjához. Lehet, hogy az apja részeges, az anyja prostituált, nem lehet tudni, hogy megéri-e visszavinni. Ha nem érdemes visszaküldeni, akkor vannak olyan családok, akik szívesen felnevelik a gyereket. Nem fogadják örökbe, csak befogadják, fölnevelik, és 18 éves koruk után a saját lábukra állhatnak, dolgozhatnak. Hála Istennek, vannak ilyen családok. Nem sok, de vannak.

A harmadik lehetőség, hogy kollégiumokba, szakiskolákba kerüljenek. Mumbaiban is van egy ilyen iskola, ahol több szakmát is megtanulhatnak. Az utcagyerekek akkor kerülhetnek be oda, ha a Shelter-től beajánlják őket, vagy ha egy plébánia ajánlja be őket, illetve van egy harmadik lehetőség, ha árvák vagy félrávák. Itt szakmát tanulhatnak, és ha jól teljesítenek, akkor munkát is kaphatnak, mert a szaléziaknak nagyon jó kapcsolataik vannak a cégekkel. Ez is egy kihívás.

Hogy zajlik egy látogatás Dharaviban?

Sok kis műhely van, ahol a gyerekeket nagyon rossz körülmények között dolgoztatják: műanyag feldolgozó, varroda, szövöde... Kicsi, zárt, sokszor alagsori helyiségekben vannak, ahol kevés a levegő és gyakran még a nap sem süt be... Az első feltétel az, hogy jóban kell lenni a főnökkel, hogy egyáltalán beengedjenek. Jártunk például egy gyapotfonó műhelybe, ahol sok 8-9 éves gyerek dolgozott. Nagyon örültek nekünk, mert amikor jöttünk, akkor kaptak fél óra szünetet. Mindig kettesével mentünk, volt velem egy szalézi munkatárs, és amíg egyikünk a főnököt tartotta szóval, addig a gyerekekkel játszott meg beszélgetett. A főnököt külön tisztelettel kell övezni, mindig vittünk neki teát, érdeklődtünk iránta, hogy lássa, hogy nem csak a gyerekek miatt jövünk, hanem az ő személye is fontos nekünk. Nem sokat tehattünk, mert szigorú volt, hiszen ő is féltette az életét. Soha nem engedte el a gyerekeket, még a műhelyből az utcára sem mehettek ki, hogy egy kicsit játsz hassanak, csak ott bent foglalkozhattunk velük, de legalább ez a lehetőség megvolt. Akkor nagyon nehéz volt, de most, visszagondolva, csak mosolygok rajta.

Dharavi.

Mumbai, és egyben egész Ázsia legnagyobb összefüggő nyomornegyede, ahol több mint egymillió ember tengeti életét, ahol legalább 15 ezer apró cég működik, amelyek elsősorban a város szemétdombjairól származó hulladékot dolgozzák fel. A sikátorokban mezítlábás utcagyerekek gyűjtik és osztályozzák a szemetet - üveget, műanyagot, kartonpapírt, sötét figurák ülnek nyakig ellepve autóakkumulátorok, számítógép alkatrészek, fénycsövek, golyóstollak, műanyag zacskók, papírdobozok között, akkurátusan szétválogatva azokat az újrahasznosításhoz. Itt nem ismerik azt a szót, hogy szemét, a szemétbiznisz 250 ezer embernek ad munkát és megélhetést, de a kis műhelyek többsége illegális, a tulajdonosok rutinból lopják az áramot, minden 1500 lakosra csupán egy mosdóhelyiség jut, nincs egy kórház sem, és alig tucatnyi iskola működik itt. A vízcsapok többnyire üresek, a nyílt csatornákon emberi ürülék, állati zsigerek, ipari szennyvíz hömpölyög, mindennapos a kolera, a tífusz, a malária.